

4.
ročník

Mi mo čítankové čítanie

Metodické poznámky

www.**orbis**pictus.sk

Autorky

PaedDr. Dana Kovárová

Mgr. Alena Kurtulíková

Lektorka doc. PaedDr. Jana Kesselová, CSc.

Design Ladislav Blecha

Illustrations Viktor Csiba

Vydal © Orbis Pictus Istropolitana, spol. s r. o.

Miletičova 7, 821 08 Bratislava

Zodpovedná redaktorka Mgr. Ivana Černáková

Jazykový redaktor Mgr. Ľubomír Lábaj

Predtlačová príprava Helondia, s. r. o., Bratislava

Všetky práva vyhradené! Kopírovať, rozmnožovať a šíriť toto dielo alebo jeho časť bez súhlasu vydavateľa je trestné.

Dana Kovárová – Alena Kurtulíková

Mi mo čítankové čítanie

Metodické poznámky

4.

Orbis Pictus Istropolitana
Bratislava

Obsah

Úvod	3
1. Učenie ako proces osvojovania si poznatkov a vedomostí	4
2. Negatívne faktory ovplyvňujúce proces učenia	5
3. Motivácia ako nástroj na čítanie	7
4. Štruktúra pracovného zošita	8
5. Metodické návody a námety na prácu s témami v PZ	10
<i>Ako na púšti</i>	10
<i>Tajomní Mayovia</i>	11
<i>Obožiteľníky</i>	11
<i>Poznámky</i>	12
<i>Studenovodské vodopády</i>	12
<i>V stodole</i>	13
<i>Zem: Príbeh o jej vnútre</i>	14
<i>V mestskej knižnici</i>	14
<i>Holubia sila</i>	15
<i>Dobrá noc, Mesiac!</i>	15
<i>Hádaj, kto som</i>	16
<i>U starkého na dedine</i>	17
<i>Modrá planéta</i>	17
<i>Dovidenia, šarkan!</i>	18
<i>Projekt: Čo vieš o hubách</i>	19
<i>Zem na obzore!</i>	19
<i>Castor fiber</i>	20
<i>Stroj času</i>	20
<i>Seizmológ odpovedá</i>	21
<i>Kto je kto</i>	22
<i>Zo slohových prác</i>	22
<i>Zeus – kráľ bohov</i>	23
<i>Čo už viem?</i>	23
6. Literatúra	24

Úvod

Vážené kolegyně, kolegovia,

pracovný zošit Mimočítankové čítanie pre 4. ročník ZŠ nadväzuje na predchádzajúce rovnomené tituly. Jeho ambíciou je rozvíjať čítanie s porozumením, ktoré je nevyhnutné pri osvojovaní si nových poznatkov a ich využívaní v praxi, ako aj získavať nové vedomosti.

Prostredníctvom textov a cvičení chceme pomôcť žiakom pripraviť sa na osvojovanie si faktov na druhom stupni ZŠ. Zároveň chceme naučiť žiakov integrovať informácie z rôznych vedných disciplín. Pracovný zošit by mal slúžiť aj na zdokonalenie čitateľských schopností u tých žiakov, u ktorých pretrvávajú problémy s čítaním. Títo žiaci sú v budúcnosti ohrození, keďže nedokážu samostatne využívať čítanie ako nástroj na získavanie nových vedomostí nielen v škole, ale aj pri rozširovaní rozhľadu v dospelosti. Ak sa týmto žiakom prestane venovať pozornosť v zdokonaľovaní čítania, budú *zlými čitateľmi* po celý život, čo ich môže znevýhodniť v ich profesijnom uplatnení.

Texty v zošite sú náročnejšie ako v predchádzajúcich pracovných zošitoch. Žiaci v nich nájdu veľa nových informácií z oblasti dejepisu, geografie a biológie, s ktorými sa mnohí ešte nestretli. Sú zostavené tak, aby sa žiaci naučili kriticky myslieť, navzájom sa počúvať a vedieť diskutovať. Majú slúžiť na oboznámenie sa s poznatkami, s ktorými budú pracovať v 5. ročníku. Žiaci v nich plynule prejdú z naratívneho textu na výkladový. Odborné informácie sú do textov vsadené nenásilne formou príbehov. Účelom textov nie je vyžadovať od žiakov presnú znalosť informácií, ale oboznámiť ich s danými vednými disciplínami.

Veríme, že pracovný zošit si žiaci obľúbia a pre vás bude dobrou učebnou pomôckou.

Želáme vám a vašim žiakom veľa úspechov a tvorivých nápadov.

Autorky

Učenie ako proces osvojovania si poznatkov a vedomostí

Učenie, ako uvádza Ďurič, Grác, Štefanovič (1991, s. 83), „je životným údelom človeka od narodenia až po jeho smrť“. Má dôležité postavenie v živote človeka, dieťa sa učí sedieť, chodiť, rozprávať. Vekom získava vedomosti a zručnosti aktívnym a pasívnym učením. Teda učenie, ako uvádza výkladový slovník odborných výrazov používaný v psychológii od Strmeň, L. a Raiskup, J. Ch. (1998), je „proces, ktorým sa nové informácie kódujú a upevňujú vo forme nových programov činnosti alebo nových kognitívnych štruktúr; v podstate komplexný proces, ktorým sa získavajú rôznym spôsobom nové poznatky, rozvíjajú sa vrodené vlohy alebo sa získavajú skúsenosti, a to bez ohľadu, či sa to robí vedome a zámerne alebo mimovoľne; v užšom zmysle: zámerné navodzovanie činností vedúce k získavaniu a rozširovaniu vedomostí alebo zručností“.

V procese osvojovania si vedomostí má dôležité postavenie **vyučovanie**, ktoré by malo byť primerané, systematicky organizované, s dostatočným prísunom informácií a poznatkov z oblasti spoločenských, prírodných a technických vied. Tieto poznatky získavajú žiaci okrem iného aj čítaním náučnej, odbornej a publicistickej literatúry.

Vyučovanie je vzájomná činnosť medzi učiteľom a žiakom. Učiteľ vyučuje a žiak sa učí. Tieto činnosti sa navzájom ovplyvňujú a podmieňujú. Učiteľ plánuje, organizuje a riadi učebnú činnosť žiakov tak, aby si osvojili aktívnu poznávacou činnosťou potrebné učivo. Žiak by nemal byť v procese učenia pasívnym činiteľom, mal by využívať aktívne svoje už získané vedomosti a zručnosti, čím sa stáva vyučovanie zaujímavejším a úspešnejším.

Základným zdrojom učenia a získavania informácií je u žiaka dobre rozvinutá schopnosť čítania s porozumením. Nie každý žiak ju má dostatočne rozvinutú.

K ťažkostiam v osvojovaní si nových poznatkov čítaním môže patriť aj:

- a) *porucha v pamäťovej stope*, ktorá nedostatočným posilňovaním spôsobuje pomalšie osvojovanie si poznatkov
- b) *porucha zamerania pamäti*, ktorá zapríčiňuje u žiaka nesprávny výber kľúčových informácií.

2

Negatívne faktory ovplyvňujúce proces učenia

A. Učiteľova osobnosť

- autoritatívny prístup,
- benevolentný prístup,
- netaktný prístup k žiakom,
- nedostatočný individuálny prístup k žiakom s ťažkosťami v učení,
- podceňovanie individuálnych schopností žiakov,
- nesprávne didaktické postupy,
- nerešpektovanie psychologických zákonitostí učenia,
- zanedbávanie výchovného aspektu učenia,
- nedostatočná motivácia k učeniu,
- nedostatočné využívanie názorných pomôcok,
- nejasný a nezrozumiteľný výklad,
- nedostatočná fixácia učiva,
- zanedbávanie princípu spätnej väzby,
- neobjektívne hodnotenie a znevýhodňovanie slabších žiakov.

B. Žiakova osobnosť

- osobnostné črty,
- emocionalita,
- zaostávanie v telesnom a duševnom vývine,
- dlhšia absencia pri chorobách,
- skryté zmyslové poruchy,
- mozgové poškodenia, ADHD, duševné choroby,
- vývinové poruchy učenia,
- slabá motivácia k učeniu, nezájum o učenie,
- ťažkosti v pamäťovej zložke a narušenej pozornosti,
- oslabený zdravotný stav a rýchla unaviteľnosť,
- negatívny postoj k učeniu a ľahostajný postoj k učebným výsledkom.

C. Rodinné prostredie

- negatívna rodinná výchova,
- materiálno-ekonomické podmienky,
- nesprávny výchovný štýl,
- kultúrna a vzdelanostná úroveň členov rodiny,
- nevhodná a slabá spolupráca rodiny a školy,
- nepriaznivá rodinná situácia a atmosféra v rodine,
- postavenie dieťaťa v rodine,
- nedostatočná výchovná starostlivosť.

D. Školské prostredie

- obsah vzdelávania a náročnosť učiva,
- časté striedanie učiteľov,
- neestetické prostredie školy a triedy,
- nesprávne osvetlenie, teplota,
- hlučnosť okolia školy.

Dlhodobé pôsobenie týchto negatívnych faktorov môže zapríčiniť spomalenie, stagnáciu osvojovania si vedomostí, zručností a návykov až do takej miery, že žiak zlyháva a neprospejeva takmer vo všetkých vyučovacích predmetov.

3

Motivácia ako nástroj k čítaniu

Osojovanie si poznatkov nie je možné bez osvojenia si kvalitného čítania s porozumením. Pokiaľ si človek neosvojí správnu techniku čítania, a najmä nečíta s porozumením, má veľké ťažkosti pri získavaní nových poznatkov i pri uplatnení sa v reálnom živote.

V súčasnom pretechnizovanom svete deti už od útleho veku inklinujú skôr k počítačovým hrám ako ku knihám, čo negatívne ovplyvňuje kvalitu čitateľských zručností. Narastá počet dyslektikov a detí so slabšími čitateľskými schopnosťami, ktoré sú do značnej miery ovplyvnené poklesom intenzity čítania. Dôležitú úlohu zohráva motivácia k čítaniu. Rodič by mal byť správnym vzorom v čítaní. Má motivovať svoje dieťa už od útleho veku čítaním rozprávok, prezeraním lepoprel, veku primeraných kníh a rozpráváním sa o prečítanom príbehu.

V škole je dôležitým motivačným činiteľom učiteľ. Od jeho majstrovstva závisí, ako vzbudí u žiakov záujem o čítanie. Vhodne zvolená motivácia k čítaniu je dôležitým faktorom v školskej úspešnosti. Žiaci, ktorí čítajú viac, si rozširujú obzor, získavajú viac informácií a poznatkov. Bývajú zväčša lepšie stimulovaní k neustálemu získavaniu nových poznatkov, čím si uspokojujú svoju zvedavosť po nových vedomostiach. Čítajú z vnútorného presvedčenia.

Učiteľ sa často stretáva i s takými žiakmi, ktorých čítanie nie je záľubou, čítajú preto, lebo chcú dosiahnuť dobrú známku, vyrovnáť sa dobrým čitateľom a niekedy i kvôli odmene, ktorú majú slúbenú od rodiča alebo učiteľa. Títo žiaci nečítajú z vlastného presvedčenia. Ak sú splnené ich podmienky, ktoré ich motivovali k čítaniu, ich výkon môže klesať.

Poslednú skupinu tvoria žiaci, ktorí nemajú žiadnu motiváciu k čítaniu. Sú to žiaci, ktorí sa stavajú k čítaniu ľahostajne. Príčinou môžu byť slabšie čitateľské schopnosti, vývinové poruchy učenia alebo nevyhovujúce podmienky, v ktorých žijú.

4

Štruktúra pracovného zošita

Pracovný zošit Mimočítankové čítanie sme skoncipovali ako doplnkový materiál nielen na hodiny literárnej výchovy pre 4. ročník. Nadväzuje na pracovné zošity Mimočítankové čítanie pre 2. a 3. ročník, ktoré boli zamerané na zdokonaľovanie techniky čítania a čítania s porozumením.

Cieľom pracovného zošita Mimočítankové čítanie pre 4. ročník je naučiť žiakov aplikovať poznatky v praxi. Obsah pracovného zošita tvoria texty z oblasti histórie, geografie a biológie. Žiaci si prostredníctvom nich obohacujú aktívnu a pasívnu slovnú zásobu, vedomosti a komunikačné zručnosti. Využívajú pritom svoje už získané vedomosti, predstavivosť a fantáziu.

Pracovný zošit obsahuje 23 tém, z toho je 7 geografických, 7 historických a 7 prírodovedných. Jedna téma je zameraná na tvorbu vlastných poznámok a posledná téma vo forme testu zhrňa získané poznatky. Slúži ako spätná väzba pre učiteľa, do akej miery žiakov témy a informácie zaujali. Témy sú zoradené podľa stupňa náročnosti. Nie je cieľom, aby si žiaci zapamätali všetky informácie z textov. Dôležité je, aby vedeli s textom pracovať a vyberať si dôležité informácie, porozumieť im a vzájomne ich prepájať.

A. Čítanie textu

Čítanie textov je zamerané na čítanie s porozumením, reprodukciu a orientáciu v texte. Žiaci si obohacujú slovnú zásobu o nové výrazové prostriedky a zdokonaľujú si komunikačné schopnosti. Podľa zloženia triedy a kvality čitateľských schopností žiakov si učiteľ môže zvoliť druh a formu čítania – hlasné čítanie, ktoré je dôležité pri zdokonaľovaní techniky čítania, tiché čítanie, individuálne čítanie, frontálne čítanie, čítanie v skupinách a striedavé čítanie. Pri reprodukcii je dôležité, aby žiaci vystihli podstatu deja a vedeli vyberať kľúčové slová. Učiteľ dbá na to, aby sa vyjadrovali gramaticky správne a používali rozvité vety.

B. Práca s textom

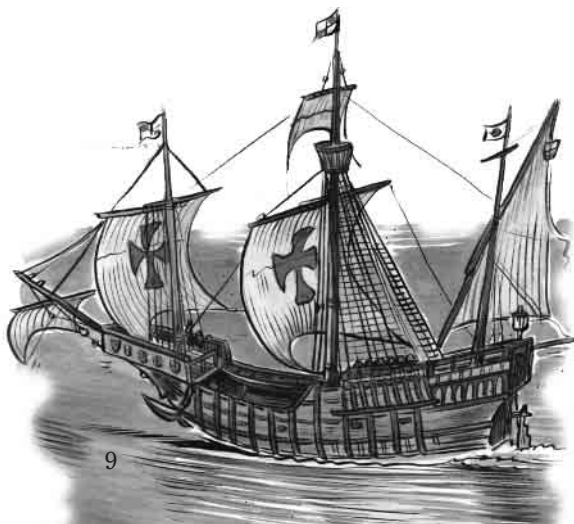
Ku každému textu sú vypracované úlohy, ktoré sú zamerané na:

- rozvoj kritického myslenia,
- prepájanie starších poznatkov s novšími,
- efektívne vyhľadávanie dôležitých informácií a pochopenie ich významu,
- orientáciu v informáciách,
- správny výber podstatných informácií pri tvorbe vlastných poznámok,
- rozvoj logického myslenia, predstavivosti a fantázie,
- interpretáciu a integráciu myšlienok a informácií.

Cvičenia označené piktogramom sú zamerané na diskusiu, vlastné vyjadrenie svojich predstáv, názorov a odovzdávanie svojich poznatkov. Pri diskusii je potrebné naučiť žiakov rešpektovať nasledujúce **pravidlá**:

- a) počúvať sa navzájom,
- b) neskákať si do reči (vždy hovorí len jeden),
- c) neodkláňať sa od témy,
- d) vypočuť si názor každého,
- e) nevysmievať sa názorom iných,
- f) rešpektovať, ak sa niekto nechce vyjadriť k téme,
- g) každú otázku rešpektovať a nevysmievať sa jej (žiadna otázka nie je hlúpa).

Je potrebné, aby bol učiteľ vzorom pri dodržiavaní týchto pravidiel.

5

Metodické návodý a námety na prácu s témami v PZ

Každá tematická dvojstrana sa začína textom, ktorý obsahuje informácie:

- a) z **histórie** – historické udalosti, kultúrne dedičstvo, pamiatky;
- b) z **prírody** – prírodné podmienky, prírodné javy, zmeny v prírode, rastlinstvo a živočíšstvo;
- c) z **geografie** – vodstvo, rieky, moria, pôsobenie Mesiaca.

Texty majú informačný a motivačný charakter. Slúžia ako úvod na priamu prácu s textom. Po vypracovaní všetkých úloh v tematickom celku môže učiteľ viesť žiakov k tvorbe poznámok, čím ich pripravuje a vedie k správnej stratégii učenia.

Ako na púšti

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci sa oboznamujú so životom a životnými podmienkami na púšti.

Odporúčanie pre učiteľa: Po prečítaní textu viesť rozhovor so žiakmi o ich skúsenostiach s touto témou.

- 1** Práca v skupinách. Žiaci vyfarbujú z ponúknutých slov a slovných spojení tie, ktoré opisujú púšť v texte. Kľúčové slová vyhľadajú najskôr v texte.
- 2** Orientácia v texte. Žiaci farebne triedia rastlinstvo a živočíšstvo v texte.
- 3** Žiaci diskutujú na základe vlastných skúseností. Učia sa vyjadrovať svoj názor a rešpektovať názory iných.
- 4** Úloha zameraná na rozvoj vyjadrovacích schopností, slovnej zásoby a vlastných názorov. Pred vysvetlením vety ju žiaci vyhľadajú v texte. Následne vymýšľajú obdobné prirovnania (horúco ako v peci, v hrnci, pod perinou...). Tí, ktorí majú ťažkosti v priestorovej orientácii, môžu vetu vyhľadať v texte.
- 5** Žiaci písomne zdôvodnia, prečo kaktusy dokážu rásť na púšti. Podľa zloženia triedy môžu riešiť úlohu samostatne alebo spoločne. Odporúčame urobiť pokus.
- 6** Žiaci vyberajú správnu odpoveď. Úloha slúži pre učiteľa ako spätná väzba na kontrolu, či žiaci porozumeli informáciám v texte.
- 7** Úloha zameraná na logické uvažovanie a integráciu myšlienok a informácií.

8, 9 Úlohy zamerané na rozvoj vyjadrovacích schopností – tvorbu rozvitých viet, rozvoj slovnjej zásoby. Učiteľ vytvorí zo žiakov diskusné skupiny.

10 Rozvoj predstavivosti a fantázie na základe získaných informácií z textu. Žiaci si obrázok púšte môžu nakresliť na hodine výtvarnej výchovy alebo doma.

11 Žiaci využívajú rôzne informačné zdroje – internet, encyklopédie, náučnú literatúru. Učia sa v nich orientovať pomocou kľúčových slov (napr. register v knihách a vyhľadávač na internete).

Tajomní Mayovia

Text obsahuje informácie z oblasti histórie. Žiaci získavajú vedomosti o starých civilizáciách, o ich spôsobe života a vynálezoch.

Odporúčanie pre učiteľa: Po prečítaní textu viesť rozhovor so žiakmi o filmoch a knihách zobrazujúcich život Indiánov a iných civilizácií.

1 Žiaci, ktorí majú slabšiu pamäť a nečítajú s porozumením, si danú informáciu vyhľadajú v texte.

2 Úloha vhodná na samostatnú prácu. Slabších žiakov učiteľ upozorní, že odpoveď nájdu v texte.

3, 4, 5 Úlohy sú zamerané na orientáciu v texte. Žiaci vyhľadávajú, triedia informácie a písomne odpovedajú na otázky.

6 Žiaci vyberajú správne slová a slovné spojenia podľa skutočnosti.

7 Učiteľ vedie rozhovor so žiakmi o rôznych typoch kalendárov (číselný, s menami, s náboženskou tematikou, nástenný, stolový, diár...).

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ upozorní žiakov na rozdiel medzi cirkevnými a štátnymi sviatkami a pamätnými dňami.

8 Žiaci diskutujú na základe vlastných skúseností.

Obojživelníky

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci si rozširujú informácie o obojživelníkoch, o ich výskyte, vývine a spôsobe života.

1 Na základe získaných informácií z textu žiaci porovnávajú mloky a žaby. Určujú znaky spoločné a odlišné. Následne informácie napíšu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ učí žiakov zapisovať len stručné poznámky, aby neopisovali celé vety.

2 Úloha zameraná na precvičenie pamäti a vyjadrovacích schopností. Učiteľ vedie žiakov k samostatnej reprodukcii textu. Zapája menej aktívnych žiakov.

- 3** Učiteľ vytvorí zo žiakov diskusné skupiny, v ktorých budú navzájom vyjadrovať svoje názory. Názor celej skupiny odprezentuje náhodne vybraný člen.
- 4** Požadovanú informáciu žiaci vyhľadávajú v texte a zapíšu ju.
- 5** Žiaci číselne označujú poradie štádia vývinu, pomáhajú si textom.
- 6** Úloha vhodná na samostatnú prácu.
- 7, 8** Žiaci logicky zdôvodňujú a vyvodzujú závery na základe získaných informácií z textu, vlastných skúseností a poznatkov. Najlepšie názory napíšu.
- 9** Učiteľ si pripraví obrázky rosničky pre vytvorenie lepšej predstavy.

Poznámky

Text je zameraný na tvorbu poznámok podľa určitých pravidiel. Tento text je pre žiakov vzorový, aby si osvojili správne stratégie učenia. Učia sa tak tvoriť zostručnené informácie („kostru“), ktoré sú pre nich dôležité pri učení.

Odporúčanie pre učiteľa: Je dôležité, aby tejto téme učiteľ venoval zvýšenú pozornosť, nakoľko žiaci nevedia vyberať kľúčové slová, ktoré sú potrebné pri procese učenia. Je nevyhnutné naučiť žiakov získané pojmy a poznatky spájať s predchádzajúcimi skúsenosťami a viesť ich k použitiu v praxi.

1 Učiteľ so žiakmi dôkladne porovná jednotlivé poznámky.

Spoločne na základe porovnania určia, ktoré poznámky sú napísané najlepšie. Vedie žiakov k zdôvodneniu ich výberu.

2 Žiaci dedukujú meno žiaka, ktorý napísal nesprávne poznámky a zdôvodňujú, na základe čoho zistili jeho meno.

3 Úloha zameraná na samostatnú prácu. Žiaci tvoria vlastné poznámky z textu *Ako na púšti* podľa návodu.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci si porovnajú svoje poznámky. Učiteľ upozorňuje na chyby v poznámkach.

4 Referát je vhodný na prácu v skupinke podľa výberu témy.

Studenovodský vodopád

Text obsahuje informácie z oblasti geografie. Žiaci získavajú a rozširujú si informácie z oblasti vlastivedy.

1 Žiaci po prečítaní nadpisu textu vyjadrujú vlastný názor na obsah textu. Rozvíjajú vlastnú fantáziu.

2 Žiaci vyberajú z textu tú časť, ktorá bola pre nich subjektívne najpútavejšia. Zároveň si obohacujú vlastný slovník a vyjadrujú svoje emocionálne prežívanie.

- 3** Orientácia v texte. Učiteľ učí žiakov vyhľadávať len tie informácie, ktoré sú pre nich najzaujímavejšie, a vedie ich k zdôvodneniu svojho výberu.
- 4** Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností. Slúži ako spätná väzba pre učiteľa, či žiaci čítali s porozumením.
- 5** Úloha zameraná na vyhľadanie kľúčového slova – **vodopád**.
- 6** Individuálna práca s textom. Žiaci tvoria otázky pre svojich spolužiakov. Učiteľ dbá, aby žiaci tvorili otázky jasne a zrozumiteľne.
- 7** Žiaci opisujú tok Studenovodských vodopádov v presnej následnosti, ako uvádza text. Zároveň si precvičujú pamäť.
- 8** Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Žiaci vyhľadávajú v texte kľúčové informácie, ktoré by tvorili kostru ich poznámok.
- 9** Žiaci na základe textu správne určujú poradie viet. Pomáhajú si textom.
- 10** Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností.
- 11** Úloha vhodná na diskusiu, kde žiaci zdôvodňujú svoje tvrdenia. Prehlbujú sa interpersonálne vzťahy medzi žiakmi v pozitívnom smere.
- 12** Rozvoj predstavivosti a fantázie na základe získaných informácií z textu. Žiaci si môžu nakresliť svoju predstavu vodopádu na hodine výtvarnej výchovy.

V stodole

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci získavajú informácie o pavúkoch, ich stavbe tela a spôsobe života.

- 1** Úloha zameraná na orientáciu v texte. Žiaci vyhľadávajú vety, ktoré vyjadrujú strach. Znázorňujú ich pantomímou – výrazom tváre, pohybmi rúk, tela a zvukom.
- 2** Žiaci spoločne vysvetľujú význam hrubo vytlačeného slovného spojenia. Obohacujú si slovnú zásobu. Žiaci môžu vymýšľať obdobné slovné spojenia (vyletí ako raketa do vesmíru, vyletí ako strela z kanóna, vystrelí ako rýchly šíp...).
- 3** Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností. Slúži ako spätná väzba pre učiteľa, či žiaci čítali s porozumením.
- 4** Pred samotným riešením úlohy je vhodné, aby si žiaci spoločne časti tela vyhľadali v texte, čím sa učia vyhľadávať kľúčové informácie.
- 5** Žiaci píšú stručné odpovede a pomáhajú si textom. Úloha vhodná na samostatnú prácu.
- 6** Žiaci využívajú rôzne informačné zdroje – internet, encyklopédie, náučnú literatúru. Vyhľadávajú v nich správne odpovede.
- 7** Podľa vlastnej fantázie a opisu v texte žiaci kreslia pavučinu s pavúkom.

Zem: Príbeh o jej vnútre

Text obsahuje informácie z oblasti geografie. Žiaci získavajú informácie o zložení Zeme. Text je náročnejší. Tematicky patrí do učiva 2. stupňa ZŠ. Keďže je tematika o Zemi a sopkách frekventovaná v médiách, cieľom tejto témy je využiť prirodzenú detskú zvedavosť, ako aj priblížiť a rozšíriť poznatky žiakom 1. stupňa ZŠ jednoduchším a veku primeraným spôsobom.

Odporúčanie pre učiteľa: Je vhodné, aby učiteľ pri práci s touto témou použil obrázkový materiál alebo encyklopédiu.

1 Úloha vhodná na skupinovú prácu. Pred vlastným riešením si žiaci vopred zopakujú na príkladoch, čo sú prirovnania (napr. biely ako sneh) a následne vyhľadávajú všetky prirovnania v texte.

2 Žiaci odpovedajú na otázku a zdôvodňujú svoje tvrdenia. Zdokonaľujú sa vo vyjadrovacích schopnostiach – formulujú vysvetlenia.

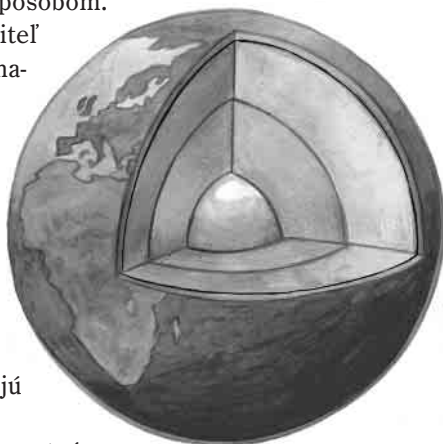
3 Orientácia v texte, žiaci k jednotlivým vrstvám Zeme dopĺňajú ich hrúbku. Pracujú s textom. Odporúčame riešiť v dvojiciach.

4 Úloha zameraná na diskusiu. Žiaci spoločne vyjadrujú svoje vlastné názory.

5 Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností, precvičuje sa porozumenie textu.

6 Žiaci sprostredkujú svojim spolužiakom získané poznatky. Oboznámia spolužiakov, z ktorých zdrojov čerpali (televízia – konkrétne relácie, rozhlas, encyklopédie, z rozhovorov s dospelými...).

7 Do obrázka s jednotlivými vrstvami Zeme žiaci dopĺňajú ich názvy. Úlohu je vhodné riešiť spoločne.

V mestskej knižnici

Text obsahuje informácie z oblasti histórie. Žiaci získavajú informácie o vzniku sídel a o osídľovaní.

1 Úloha zameraná na samostatnú prácu. Žiaci tvoria vlastné poznámky podľa otázok. Využívajú skúsenosti získané z predchádzajúcej tvorby poznámok.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci si porovnávajú svoje poznámky, spoločne si opravujú chyby, určujú, ktoré poznámky sú najlepšie, a zdôvodňujú prečo.

- 2 Žiaci vyberajú z ponúknutých alternatív najvhodnejšie odpovede.
- 3 Úloha zameraná na vyjadrenie vlastného názoru. Po napísaní žiaci ústne zdôvodňujú výber vecí, bez ktorých by nedokázali žiť.
- 4 Žiaci pracujú podľa zadania, vychádzajú z poznatkov z blízkeho okolia.
- 5 Úloha zameraná na spájanie nových informácií s už získanými informáciami a skúsenosťami.
- 6 Úlohu môžu žiaci riešiť na hodine výtvarnej výchovy.

Holubia sila

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci získavajú informácie o holuboch a ich schopnostiach. Text je náročnejší z dôvodu vyššieho výskytu nových odborných výrazov a číselných pojmov. *Odporúčanie pre učiteľa:* Je vhodné s textom a úlohami pracovať frontálne s celou triedou.

- 1 Text je náročnejší, preto odporúčame pracovať v dvojiciach.
- 2 Žiaci vychádzajú z číselných údajov v texte. Zároveň je úloha zameraná aj na pochopenie významu odborného výrazu **ultrahlboké tóny**. Tento termín je náročný, preto je potrebné, aby učiteľ venoval zvýšenú pozornosť pri výbere správnej odpovede. Odporúčame prečítať si vopred časť textu (štvrtý odsek), v ktorej je tento výraz vysvetlený.
- 3 Orientácia v texte. Správna odpoveď je druhý odsek.
- 4 Žiaci odpovedajú na otázky podľa textu. Napíšu krátke odpovede.
- 5 Tvorivá úloha. Žiaci napíšu stručnú správu kamarátovi. Správy si navzájom prečítajú.

Dobrá noc, Mesiace!

Text obsahuje informácie z oblasti geografie. Žiaci získavajú a upevňujú si poznatky o Mesiaci a jeho fázach.

- 1 Žiaci odpovedajú na otázku. Úloha slúži ako spätná väzba pre učiteľa, či žiaci čítali s porozumením.
- 2 Práca s textom a orientácia v ňom. Úloha vhodná na samostatnú prácu.
- 3 Úloha je zameraná na pochopenie odborného výrazu **gravitácia**. Tento termín je náročný, preto je potrebné, aby učiteľ venoval zvýšenú pozornosť pri výbere správnej odpovede. Žiaci využívajú dedukciu.

4 Žiaci dedukujú, prečo mesiac svieti v noci, na základe získaných poznatkov. Žiaci so slabšou dedukciou si odpoveď vyhľadajú v texte.

5 Úloha zameraná na vyhľadanie kľúčového slova. Z ponúknutých slov vyberú žiaci kľúčové slovo – **Mesiac**.

6 Úloha na samostatnú prácu, fázy Mesiaca sú učivo nižších ročníkov. Názvy fáz žiaci vpišu pod obrázok v texte.

7 V rámci diskusie môžu žiaci porozprávať aj o iných kozmonautoch, ktorí boli vo vesmíre (Remek, Bella, Gagarin, Terešková...).

8 Úloha vhodná na individuálnu alebo skupinovú prácu podľa zloženia triedy. Žiaci danú odpoveď vyhľadajú na internete alebo v encyklopédiách.

9 Žiaci spoločne vyjadrujú význam slovného spojenia **kozmičné sondy** podľa svojich predstáv.

10, 11 Úloha vhodná na individuálnu prácu.

Odporúčanie pre učiteľa: pred riešením úlohy č. 11 je vhodné ukázať žiakom obrázok astronauta. Učiteľ vedie rozhovor o význame tohto oblečenia.

12 Úloha vhodná na diskusiu. Žiaci vedú rozhovor o živote vo vesmíre, ich predstavách a názoroch. Učiteľ dbá, aby žiaci dodržiavali pravidlá diskusie.

Hádaj, kto som

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci si rozširujú vedomosti a skúsenosti o slnečnici a jej význame pre človeka a zvieratá.

1 Na základe prečítaného textu žiaci dedukujú, o akej rastline sa v ňom píše. Jej názov napíšu. Úloha vhodná na samostatnú prácu a spätnú väzbu pre učiteľa.

2 Žiaci vyberajú názvy častí, z ktorých sa skladá telo rastliny. Úlohu môžu riešiť samostatne (vychádzajú už zo získaných poznatkov).

3 Žiaci porovnávajú správnosť informácií s textom. Odporúčame pracovať v dvojiciach.

4 Práca s textom a orientácia v texte. Žiaci vyhľadávajú konkrétne informácie podľa zadania.

5 Úloha vhodná na samostatnú prácu. Žiaci na základe získaných informácií napíšu stručnú odpoveď.

6 Úloha vhodná na diskusiu. Žiaci vedú rozhovor o dôležitosti vitamínov pre človeka.

7 Informácie o význame vitamínu E si žiaci vyhľadajú na internete.

U starkého na dedine

Text obsahuje informácie z oblasti histórie. Žiaci sa oboznamujú s ľudovými zvykmi a tradíciami.

1 Na základe prečítaného textu žiaci napíšu názov sviatku. Učiteľ môže viesť rozhovor so žiakmi, ako sa oslavujú fašiangy v mieste ich bydliska.

2, 3 Odporúčame pracovať v dvojiciach. Žiaci vyhľadávajú v texte vetu s alternatívnymi názvami fašiangov a časť textu, ktorá opisuje priebeh fašiangov.

4 Žiaci spoločne vysvetľujú význam zvýrazneného slovného spojenia. Obohacujú si slovnú zásobu.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci si môžu pomôcť textom a pantomímou napodobniť proces pochovávanía basy.

5 Učiteľ vedie rozhovor so žiakmi o rôznych ľudových zvykoch, ktoré sú charakteristické pre ich región (napr. vianočné zvyky, veľkonočné slávnosti, dožinky, Hromnice, Traja králi, stávanie májov, pálenie Moreny, Lucia...) a informácie zapíšu.

6 Úloha je vhodná na individuálnu prácu. Žiaci, ktorí si nezapamätali informáciu o trvaní fašiangov, si ju vyhľadajú v texte.

7 Orientácia v texte. Úloha je vhodná na individuálnu prácu. Žiaci vyhľadávajú názvy fašiangových jedál.

Odporúčanie pre učiteľa: Ak žiaci poznajú ešte iné názvy jedál, ktoré sa pripravujú v ich domácnostiach, môžu s nimi oboznámiť svojich spolužiakov.

8 Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností. Obohacujú si aktívny slovník.

9 Žiaci pracujú s textom, prečítajú časť textu, ktorá sa im najviac páčila.

10, 11 Úlohy sú zamerané na zdôvodňovanie vlastných názorov.

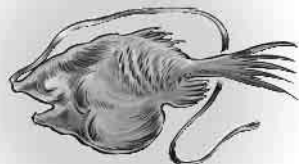
12 Uplatňovanie medzipredmetových vzťahov. Žiaci si zaspievajú pesničky s fašiangovou tematikou.

Modrá planéta

Text obsahuje informácie z oblasti geografie. Žiaci získavajú informácie o moriach, oceánoch a živote v nich. Pred prečítaním textu môže učiteľ viesť rozhovor so žiakmi o tom, čo si predstavujú pod názvom textu *Modrá planéta*.

1 Žiaci po prečítaní nadpisu textu vyjadrujú vlastný názor na obsah textu. Rozvíjajú si fantáziu.

2 Úloha vhodná na samostatnú prácu.

3 Úloha zameraná na reprodukciu určenej časti textu. Žiaci vlastnými slovami porozprávajú obsah. Učiteľ pomáha vhodnými otázkami žiakom, ktorí majú slabšie vyjadrovacie schopnosti.

4, 5 Orientácia v texte. Žiaci vyhľadávajú informácie podľa zadania. Úlohy sú vhodné na samostatnú prácu.

6 Úloha s ekologickým zameraním. Učiteľ vedie so žiakmi diskusiu na tému znečisťovania morí a oceánov.

7 Učiteľ najskôr vedie rozhovor so žiakmi o rozdieloch medzi riekou a morom. Žiaci využívajú svoje vedomosti o vodstve.

8 Na základe porozumenia prečítaného textu žiaci zoraďujú oceány podľa veľkosti.

9 Žiaci pracujú s textom. Správne určujú, čo všetko sa nachádza v oceánoch a moriach. Využívajú vlastné poznatky získané z literatúry, dokumentárnych filmov, z cestovania.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ vedie žiakov k tomu, aby výpisky boli stručné, výstižné a jednoznačné.

Dovidenia, šarkan!

Text obsahuje informácie z oblasti prírody.

Žiaci získavajú informácie o pohybe, prúdení vzduchu, sile vetra a jeho využití.

1, 2, 3 Orientácia v texte. Úlohy sú vhodné na samostatnú prácu. Učiteľ priebežne kontroluje prácu žiakov a pomáha tým, ktorí majú ťažkosti s orientáciou v texte.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ upozorní žiakov, aby farebne vyznačovali len podstatné informácie.

4 Úloha zameraná na individuálnu prácu. Žiaci stručne napíšu svoj názor na využitie sily vetra.

5 Individuálna práca s textom. Žiaci tvoria otázky pre svojich spolužiakov. Učiteľ dbá, aby žiaci tvorili otázky jasne a zrozumiteľne.

6 Pred riešením tejto úlohy odporúčame prečítať ešte raz časť textu v kurzíve a následne ju žiaci ústne zreprodukovú.

7 Žiaci sa navzájom oboznamujú s novými pojmami – **tajfún, orkán, tornádo**. Cieľom úlohy nie je presné definovanie pojmov, ale len vyjadrenie vlastných názorov žiakov.

8 Úloha zameraná na samostatnú dlhodobejšiu prácu žiakov. Žiaci sa učia pozorovať zmeny a javy v prírode.

Projekt: Čo vieš o hubách

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci získavajú informácie o hubách a ich využití.

1 Žiaci vyberajú správnu odpoveď podľa textu.

2 Žiaci sa učia z textu vyberať podstatné informácie.

Odporúčanie pre učiteľa: Pred písomným vypracovaním úlohy odporúčame odpovedať spoločne ústne.

3 Individuálna práca s textom. Žiaci tvoria otázky a odpovede. Učiteľ dbá, aby žiaci tvorili otázky a odpovede jasne, zrozumiteľne a stručne.

4 Úloha zameraná na ochranu zdravia pred konzumáciou jedovatých húb. Žiaci vyjadrujú svoje poznatky získané z rôznych zdrojov (články v časopisoch, novinách, príbehy z filmov, z rozprávania dospelých...).

5 Úloha zameraná na diskusiu. Žiaci vyjadrujú svoje názory.

Zem na obzore!

Text obsahuje informácie z oblasti histórie. Žiaci získavajú informácie o Krištofovi Kolumbovi a jeho výpravách.

1 Žiaci vyhľadávajú kľúčovú časť obsahu textu. Po prečítaní tejto časti odporúčame spoločne napísať na tabuľu osnovu.

2 Reprodukcia textu žiakmi podľa vytvorenej osnovy. Odporúčame reťazovú reprodukciu, t. j. každý žiak povie jednu vetu s dodržaním postupnosti deja.

3 Úloha zameraná na samostatnú prácu. Žiaci tvoria vlastné poznámky z textu a riadia sa inštrukciami.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci si porovnávajú svoje poznámky. Učiteľ upozorňuje na chyby v poznámkach, ktoré žiaci urobia.

4 Úloha vhodná na samostatnú prácu. Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností.

5 Úloha slúži ako spätná väzba pre učiteľa, či žiaci čítali s porozumením.

6 Úloha zameraná na samostatnú prácu. Žiaci vyhľadávajú ďalšie informácie a zaujímavosti zo života a ciest Krištofa Kolumba.

7 Úloha zameraná na diskusiu. Žiaci vyjadrujú svoje názory o moreplavcoch. Vychádzajú z poznatkov získaných z literatúry, filmov, hier, časopisov...

8 Žiaci čítajú časť textu, ktorá je pre nich najzaujímavejšia.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci zdôvodňujú svoj výber.

9 Žiaci vyjadrujú svoje túžby a predstavy.

Castor fiber

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci získavajú informácie o **bobrovi vodnom**, jeho stavbe tela a spôsobe života. Žiaci po prečítaní textu dedukujú názov živočícha.

1 Žiaci ústne odpovedajú na otázky. Pomáhajú si informáciami z textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Úloha je vhodná na tvorbu poznámok, ktoré si môžu žiaci vypracovať spoločne na tabuľu po vyriešení všetkých úloh.

2 Úloha zameraná na vyjadrenie vlastného názoru. Žiaci zdôvodnia najzaujímavejšie informácie v texte.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ dbá na to, aby sa zapájali do rozhovoru aj menej pribojní žiaci so slabšími komunikačnými schopnosťami.

3 Úloha zameraná na samostatnú prácu. Žiaci vyhľadajú v časopisoch alebo na internete obrázok bobra vodného, ktorý si nalepia, alebo bobra nakreslia.

4 Žiaci podľa textu stručne napíšu hlavné znaky častí tela bobra vodného.

5 Žiaci napíšu názvy hlodavcov, s ktorými sa už oboznámili na základe vlastných skúseností (myš, potkan, morča, škrečok...).

6 Žiaci využívajú skôr získané vedomosti. Pred vypracovaním úlohy si najskôr priblížia hlavné znaky hlodavcov (hlodavé zuby).

Stroj času

Text je napísaný formou zápiskov a obsahuje informácie z oblasti histórie. Žiaci získavajú informácie z obdobia praveku a staroveku. Učiteľ po prečítaní textu môže viesť rozhovor so žiakmi o písaní denníkov.

1 Úloha zameraná na precvičenie pamäti a predstavivosti. Úloha slúži učiteľovi na zistenie úrovne krátkodobej pamäti žiakov. Učiteľ berie ohľad na žiakov, ktorí majú problém udržať zatvorené oči, preto môžu mať títo žiaci sklonenú hlavu na lavici alebo oči prikryté rukami.

2 Žiaci spájajú nové informácie s predchádzajúcimi poznatkami a vedomosťami. Pred písaním si žiaci ústne porozprávajú svoje predstavy o živote v súčasnosti a živote v praveku.

3 Žiaci napíšu názov sošky. Tí, ktorí majú slabšiu pamäť, si môžu pomôcť textom, precvičujeme orientáciu v texte.

4 Žiaci vedú rozhovor a dedukujú, akým spôsobom sa dostala soška a iné archeologické predmety do múzea.

5 Na základe predchádzajúcej úlohy a vlastných skúseností žiaci napíšu názvy predmetov, ktoré môžu byť vystavené v múzeách (staré obrazy, gobelíny, nára-

die, zbrane, nádoby, oblečenie, šperky, peniaze, nábytok, knihy...). Je vhodné ukázať žiakom obrázky starožitných predmetov z časopisov, kníh....

6 Žiaci pracujú s textom. Ústne zreprodukovávajú postup stavby pyramídy. Podľa zloženia triedy si môžu žiaci v texte podčiarknuť kľúčové slová postupu stavby.

7 Tvorivá úloha, žiaci podľa vlastnej predstavy a fantázie znázornia tvar pyramídy.

8 Formou rozhovoru žiaci zdôvodňujú, na čo ľudia využívali rieky v minulosti. Využívajú poznatky získané z dokumentárnych filmov.

9 Úloha slúži ako spätná väzba pre učiteľa, ako žiaci porozumeli textu.

Seizmológ odpovedá

Text obsahuje informácie z oblasti geografie. Žiaci získavajú informácie o zemetraseniach a ich dôsledkoch. Text je náročnejší z dôvodu vyššieho výskytu odborných výrazov.

Odporúčanie pre učiteľa: Je vhodné pracovať s textom a úlohami frontálne s celou triedou.

1 Úloha je zameraná na pochopenie významu odborného výrazu seizmológ. Tento termín je náročný, preto by mu mal učiteľ venovať zvýšenú pozornosť pri výbere správnej odpovede.

2 Práca s textom a orientácia v ňom. Žiaci vyhľadávajú informácie v texte podľa určených otázok.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci môžu zinscenovať situáciu rozhovoru moderátora a seizmológa.

3 Žiaci formou diskusie vyjadrujú svoje názory na pomoc krajinám postihnutých zemetrasením.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ môže viesť rozhovor so žiakmi aj o iných katastrofách, ich dôsledkoch a pomoci (následky po sopečnej erupcii, záplavy, ničivé požiare, hladomor, epidémie, ničivé tornáda...).

4, 5 Práca s textom a orientácia v ňom. Žiaci vyhľadávajú správne informácie v texte a odpovede napíšu. Úlohy môže učiteľ zadať ako samostatnú prácu.

6 Žiaci dedukujú stupeň zemetrasenia, pracujú so stupnicou v texte.

7 Úloha vhodná na samostatnú prácu. Žiaci zisťujú na internete, v encyklopédiách, v novinách a časopisoch, kde všade bolo zemetrasenie.

8 Žiaci k zadaným situáciám určujú stupeň zemetrasenia podľa stupnice v texte. Svoje odpovede si môžu porovnať.

Kto je kto

Text obsahuje informácie z oblasti názvov profesií. Žiaci získavajú informácie o povolaniach zameraných na skúmanie histórie a geografie.

- 1** Na základe prečítaného textu žiaci zapisujú číslo povolania. Učiteľ vedie žiakov k zdôvodneniu výberu svojho tvrdenia.
- 2** Žiaci pracujú s textom, vyhľadávajú kľúčové slová každého povolania. Učiteľ môže so žiakmi rozvinúť rozhovor o výbere ich budúceho povolania.
- 3** Tvorivá a hravá úloha. Žiaci sa zahrajú na kartografov. Svoje výtvyry si navzájom porovnávajú.
- 4** Žiaci porovnávajú správnosť informácií s pôvodným textom. Vety napíšu.
- 5** Úloha zameraná na orientáciu v texte, žiaci určujú, čo všetko patrí medzi písomné pramene.
- 6** Úloha je vhodná na samostatnú prácu. Žiaci pracujú s internetom, encyklopédiami a inou literatúrou.

Zo slohových prác

Text obsahuje informácie z oblasti prírody. Žiaci získavajú informácie o liečivých rastlinách a ich všestrannom využití.

- 1** Úloha zameraná na precvičenie pamäti. Formou hádaniek žiaci reprodukovujú obsah textu. Obohacujú si aktívnu aj pasívnu slovnú zásobu.
Odporúčanie pre učiteľa: Umožniť žiakom prezentovať svoje hádanky nielen o rastlinách z textu.
- 2** Pred písaním si žiaci ústne porovnávajú rozdiely medzi oboma rastlinami a následne pracujú samostatne. Učiteľ upozorní žiakov na písanie stručných odpovedí.
- 3** Žiaci vychádzajú z vlastných skúseností. Pred vypracovaním úlohy vedie učiteľ rozhovor so žiakmi o druhoch liečivých rastlín, ktoré nie sú uvedené v texte.
- 4** Žiaci využívajú poznatky, ktoré majú z nižších ročníkov a spájajú ich s novými informáciami z textu.

Zeus – kráľ bohov

Text obsahuje informácie z oblasti histórie. Žiaci získavajú informácie z gréckej mytológie. Text je náročnejší z dôvodu vyššieho výskytu cudzích mien.

Odporúčanie pre učiteľa: Je vhodné s textom a úlohami pracovať frontálne s celou triedou.

1 Práca s textom. Žiaci určujú časové obdobie.

Podľa zloženia triedy môže učiteľ ponúknuť možnosti:

- a) **obdobie starovekého Grécka,**
- b) **obdobie letov do vesmíru,**
- c) **obdobie lovcov mamutov.**

2 Žiaci vysvetľujú význam slovného spojenia **nadprirodzené bytosti**, obohacujú si slovnú zásobu.

3 Úloha nadväzuje na predchádzajúcu úlohu. Žiaci využívajú poznatky z rôznych literárnych diel a rozprávok (víly, škriatkovia, čiernokňažník, vodník, čarodejnica, trpaslíci...).

4 Úloha zameraná na logické uvažovanie a pamäť. Žiaci so slabšími pamäťovými vlohami si môžu pomôcť vyhľadaním odpovede v texte.

5, 6 Práca s textom. Žiaci v dvojiciach priradujú k jednotlivým bohom dôvod uctievania a mená bohov k jednotlivým charakteristikám.

7, 8 Úloha zameraná na samostatnú prácu. Žiaci napíšu názvy časopisov, prípadne kníh, ktoré najradšej čítajú. Úloha slúži ako spätná väzba pre učiteľa. Učiteľ má tak možnosť zistiť, o aký typ literatúry majú žiaci záujem.

Čo už viem?

Dvojstrana je určená na zhrnutie získaných poznatkov a skúseností z niektorých textov a úloh pracovného zošita. Zároveň slúži na precvičenie pamäti, je spätnou väzbou pre učiteľa, ako žiaci pochopili obsah textov a ako sa naučili s nimi pracovať. Žiaci vyberajú z troch ponúknutých odpovedí. Správne odpovede:

1 – b	7 – a	13 – c	19 – b
2 – b	8 – a	14 – b	20 – a
3 – a	9 – c	15 – c	21 – a
4 – c	10 – b	16 – b	22 – b
5 – a	11 – a	17 – a	
6 – c	12 – b	18 – c	

Vyhodnotenie testu robia samostatne. Odpovede si skontrolujú so správnymi odpoveďami uvedenými na konci testu. Za každú odpoveď má žiak 1 bod.

A. Odporúčaná literatúra pre žiakov a učiteľov

- Dineenová, J.: **100 najväčších archeologických objavov.**
Bratislava: TIMY, 1998. ISBN 80-88799-73-2
- Caselli, G.: **Divy sveta.** Martin: Osveta, 1998. ISBN 80-8824-95-8
- Dvořák, P.: **Lovci mamutov a tí druhí.** Bratislava: Mladé letá, 1983.
- Parker, S.: **Život v praveku.** Martin: Osveta, 2000. ISBN 80-8063-003-8
- Caelli, G.: **Život v stáročiach.** Martin: Osveta. 1992, ISBN 80-217-0389-X
- Varleyová, C. – Milesová, L.: **Zemepisná encyklopédia.**
Bratislava: Mladé letá, 2004. ISBN 80-10-00407-3
- Cranfieldová, I.: **100 najväčších divov prírody.**
Bratislava: TIMY, 1997. ISBN 80-88799-57-0
- Kol. autorov: **Detská encyklopédia.**
Victoria print spol. s r. o., 2004. ISBN 80-89065-39-2
- Burnie, D.: **Rastliny.** Bratislava: Tatran, 1991. ISBN 80-222-0299-1
- Johnson, J. a kol.: **Detská encyklopédia zvierat.**
Bratislava: Ikar, 2000. ISBN 80-7118-491-8
- Dalbyová, E.: **Záhady a zázraky prírody.**
Bratislava: Mladé letá, 2004. ISBN 80-10-00537-1
- Csörgö, A. – Füzesi, Z.: **Veľká kniha malého školáka o prírode.**
Bratislava: Matys, 2003. ISBN 80-89147-10-0
- Llewellyn, C.: **Veľká kniha pre školákov.**
Praha: Ottovo nakladateľství, 2004. ISBN 80-7181-950-6
- Nick, A.: **Šokujúca príroda. Príšerná veda.**
Bratislava: Sloart, 2006. ISBN 80-80 85 -204-9
- Ganeri, A.: **Divoké sopky. Hrozný zemepis.**
Bratislava: Sloart, 2007. ISBN 978-80-8085-346-4
- Vieš, že? Zaujímavosti zo sveta prírody.**
Bratislava: Svojtka&Co, s. r. o, 2007. ISBN 978-80-89246-64-9

B. Odporúčaná literatúra pre učiteľov

Petrasová, A.: **Práca s náučným textom na 1. stupni ZŠ.** Prešov: Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity, 2003. ISBN 80-89061-68-0

Mikulajová, M.: **Jazykovo-kognitívne metódy prevencie a terapie dyslexie.** Bratislava: MABAG, s. r. o, 2009. ISBN 978-80-89113-74-3

C. Použitá literatúra

Bajo, I. – Vašek, Š.: **Pedagogika mentálne postihnutých.**

Bratislava: Sapientia, 1994. ISBN 80-967180-1-0

Strmeň, L. – Raiskup, J. Ch.: **Výkladový slovník odborných výrazov používaných v psychológii.** Bratislava: Iris, 1998. ISBN 80-88778-69-7

Gavora, P. a kol.: **Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka.**

Nitra: Enigma, 2008. ISBN 978-80-89132-57-7

Ďurič, L. – Grác, J. – Štefanovič, J.: **Pedagogická psychológia.**

Bratislava: Jaspis, 1991. ISBN 80-900477-6-9

Autorky pracovného zošita **Mimočítankové čítanie** pôsobia ako špeciálne pedagogičky v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Malackách, kde sa venujú diagnostike a reedukácii vývinových porúch učenia (dyslexie, dysortografie, dysgrafie a dyskalkúlie).

Na základe skúseností, ktoré získali počas špeciálno-pedagogickej práce, ale aj z dôvodu neustále narastajúceho počtu žiakov, ktorí majú ťažkosti s čítaním s porozumením potrebným pre predmety na druhom stupni, sa rozhodli zostaviť pracovný zošit *Mimočítankové čítanie 4*. Titul obsahuje pracovné dvojstrany, na ktorých si žiaci prostredníctvom čítania náučných textov, ako aj riešením úloh súvisiacich s prečítaným textom i skúsenosťami žiakov, zdokonaľujú čítanie s porozumením, prácu s textom v rozličných formách a aplikovanie už nadobudnutých i novoosvojených poznatkov.

PaedDr. Dana Kovárová pôsobí v CPPPaP od roku 1997 ako špeciálna pedagogička (logopedička, somatopedička, psychopedička). Okrem diagnostiky vývinových porúch učenia pracuje aj ako logopedička. Od roku 2004 je riaditeľkou centra.

Mgr. Alena Kurtulíková pracuje v CPPPaP od roku 2004 ako špeciálna pedagogička (somatopedička), venuje sa diagnostike a reedukácii porúch učenia. Pôsobila aj ako špeciálna pedagogička v ZŠ v špeciálnej triede pre deti s poruchami učenia.